

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XVI. Viterbien. hæreditatis. Recepta conclusio, ut extrà cautelam, quæ vulgò dicitur Soccini, parens non possit prohibere, vel gravare legitimam, quodque prohibitio, vel gravamen non præjudicet ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

num. 38. cum sequen. & habetur actum sub tit. de do-
nat. in supplemento in Romana seu Albanon. Vincas.
& hic erat casus præcisus, unde propterea impura-
tio summa prædicta habebatur pro indubitata,
præsertim quia filius expressè acceptaverat pater-
nam dispositionem, ac etiam quia longo tempore
supervixerat, adeo ut emolumentum ab officiis
perceptum, onus prædictum longè superaret; At-
que hanc dixi videri veritatem juxta quam cum mo-
dica alteratione inter partes concordatum fuit.

VITERBIEN.

HAEREDITATIS,

PRO

CARDINALI GUALTERIO,

CUM

LAURENTIO CHISIO.

Disquisitio pro veritate in casu deciso per Rotam pro
Cardinali, & deinde concordato.

Recepta conclusio, ut extra cautelam, quæ
vulgò dicitur *Soccini*, parens non possit
prohibere vel gravare legitimam, quod-
que prohibitio, vel gravamen non præju-
dicit filio, quamvis simpliciter acceptet
testamentum, nisi legitimæ specialis men-
tio in acceptatione fiat; An procedat ubi
filius parenti viventi in actu testandi con-
sensum præstat super testamento, quod
talem prohibitionem, vel onus contineat;
Et an prohibitio contenta in uno gradu
substitutionum, extendatur ad alios gra-
dus.

SUMMARIUM.

1. Casus controversus.
2. Prohibitio detractionis legitima facta in te-
stamento, cui filius consentiat, an substi-
tuat, referatur opinio affirmativa.
3. Contraria opinio dicitur probabilior.
4. De questione an valeant renunciaciones & con-
ventiones inter patrem, & filium super legiti-
ma.
5. Acceptatio testamenti paterni post mortem patris
non præjudicat in legitima sine speciali mentio-
ne.
6. Quid ubi acceptatio fit vivente testatore, & in ipso
actu testandi, referuntur opiniones.
7. Reprobatur opinio *Menochei*, & aliorum consti-
tuentium hanc differentiam.
8. Adictis Doctorum non licet arguere à contrario
sensu.
9. An argumentum ductum à consensu præstito exhe-
redationi operetur.
10. De differentiis inter casum consensus præstiti ex-
heredationi, & adjectioni oneris legitima.
11. De prohibitione detractionis legitima adjecta in
uno casu, non extendenda ad alios.
12. An substitutio reciproca capiatur legitimam.
13. De prohibitione legitima in casu confiscationis.

DISC. XVI.

In ista causa, principalis questio fuit super inte-
stata successione Poggii Chisii, an scilicet ad eam
soror cum masculis ex fratre nepotibus con-
currere possit, stante Statuto Viterbien. exclu-
sivo feminarum, ut habetur sub tit. de succes-

sonibus dist. 16. ubi de facti serie; Quia verò inter
bona per defunctum possissa, aderant illa matris,
per quam supponebatur fideicommissum ad solum
favorem masculorum ordinatum esse; Hinc ex par-
te Cardinalis venientis ex juribus sororis præten-
dentis successorem ab intestato, respondebatur
quod fideicommissum non obstarer quoad legiti-
mam dicto Poggio debitam; E converso autem
replicabatur, quod obstarer prohibitio hujusmodi
detractionis contenta in materno testamento, stan-
te ejus acceptatione facta vivente testatrice, quo
casu præjudicat etiam sine expressa & speciali legiti-
mæ mentione, cum ea requiratur in acceptatione,
quæ mortuo testatore fieret, secus autem eo viven-
te, & in actu testandi ex autoritate *Cephal. conf.*
153. n. 77. & sequen. & ex Menoch. conf. 196. num.
20. cum quibus pertranseunt ceteri, de quibus in-
fra.

Rota in disputatione habita sub die 2. Martii
1660. coram Taia, hujusmodi opinionem rejiciendo,
sequuta fuit illam *Soccini sen. conf. 230. lib. 2.* quem
sequitur *Peregr. ut infra*, editæque decisione, atque
concessa novâ audientia, aliqui ex hujus partis Ad-
vocatis moti ex numero auctoritatum pro altera
opinione stantium, de hoc assumpto dubitabant,
unde juxta laudabilem stylum habitus fuit Advoca-
torum congressus pro novâ disputationis directio-
ne, dictæque difficultatis examine; In hoc autem
go (etiam cum sensu veritatis) probabiliorem judi-
cabam opinionem *Soccini*, cum qua Rota processerat,
quodque justè confirmatio decisionis sperari
debuisset, atque ita discursum pro eodem congressu
edidi, ut sequitur.

Ad tollenda æquivoca, in quæ super hoc puncto
aliqui ex nostris, confundendo unum casum cum al-
tero, inciderunt, observandum in proposito est,
duas cadere omnino diversas inspectiones; Unam
circa validitatem actus, an scilicet valeat, necne re-
nunciatio, seu quæcumque remissio, & conventio,
quæ super legitima fiat inter filium, & patrem viven-
tem juxta terminos *text. in l. si quando §. illud etiam*
Cod. de inoff. testam. Alteram verò, an sub implicita,
vel explicita acceptatione testamenti, veniat legiti-
ma, quæ indiget notâ speciali, ac individua mentione
juxta terminos textus in eadem *l. si quando §. & ge-
neraliter.*

De prima inspectione agunt *Galerat. de renunciat.*
lib. 2. centur. 1. renunt. 47. num. 15. Peregr. de fideic.
art. 36. num. 78. cum sequen. Merlin. de legit. lib. 3.
*tit. 2. quest. 25. & ceteri apud eosdem, ex quibus con-
stat, regulam esse pro invaliditate actus ex dicto tex-
tu in §. illud etiam, limitandam tamen, vel ubi fiat per
viam transactionis, vel ubi accedat juramentum, at-
que hos terminos percutit *Rub. Alexandrin. conf.*
43. in quo (confundendo casus) nimium se fun-
dat *Cephal. conf. 151.* ac etiam loquuntur *Paris. conf.*
35. in fine lib. 2. & alii apud Menoch. conf. 196. post
nu. 20. vers. undecimo, & c. qui alioquin doctissimus
Jurisconsultus, in hoc æquivocasse videtur, capien-
do unum casum pro altero.*

Atque isto casu ad hujusmodi nullitatem evitan-
dam *Merlin. d. iura quest. 25. num. 18.* ponderat, an
legitimæ renunciatio facta esset in actu testandi,
quasi quod tunc per modum ultimæ voluntatis po-
tius quam contractus facta sit juxta *conf. Soccin. jun.*
50. n. 5. lib. 2. apud quos, & alios supponitur specifi-
cè actum de renunciacione legitimæ, solamque quæ-
stionem versari super validitate actus; Unde quic-
quid sit de veritate prædictæ limitationis, inanis la-
bor est de illa querere, dum non sumus in casu, &
consequenter *Galleratus, ac Soccin. jun. & Merlin.*
locis

De LUCA
ne
flamentis
et cat.
CVI
9

locis citatis in decisione deducti non faciunt ad rem, neque casum nostræ quæstionis percutiunt, quamvis Soccin. *sen. conf. 230. num. 2. vers. quibus tamen non obstantibus usque ad num. 4. de hoc puncto invaliditatis actus principaliter agat juxta terminos textus in d. §. Illud etiam.*

In secunda verò inspectione cadit propriè nostra quæstio, an scilicet ubi filius paternum testamentum simpliciter acceptat, sibi præjudicet in legitima absque istius speciali mentione; In hoc autem, quando acceptatio sequitur post mortem testatoris, indubitata est negativa juxta textum clarum *in d. l. si quando §. & generaliter Cod. de inoff. testam. & firmiter communiter DD. præsertim Ancharan. conf. 151. aliàs 153. num. 8. & ceteri congesti per Redenasc. conf. 21. n. 8. Donad. de renunt. cap. 4. num. 2. & Sepius Rota nostra, ut liquet ex deductis infra in Perusina, & in Lucana disc. 18. aded ut sit hodie præsupponenda tanquam notoria.*

Ubi verò acceptatio, vel alius actus, qui acceptationis vicem habeat, sequatur in actu testandi, seu aliàs vivente patre; Tunc eandem regulam procedere firmat Soccin. *sen. dicto conf. 230. num. 4. cum sequen. cum quo pertransit Peregr. dicto art. 36. num. 80.*

Contrarium verò tenent Cephal. *dicto conf. 153. ex nu. 77. & Menoch. dicto conf. 196. num. 20. vers. undecimo, cum quibus juxta stylum, eis simpliciter relatis, tanquam nudus Collector pertransit Fusar. quæst. 296. num. 92. & cujus solâ relatione, articulo pariter non discussio, contentus est Merlin. de legit. dicto lib. 3. tit. 2. quæst. 9. in finalibus verbis.*

Justè tamen, ac fundatè, Decisio, rejectâ opinione Cephal. & Menochii, veriorè canonizat sententiam Soccini & Peregrini locis citatis; Menoch. enim, ut dictum est more infervientiis causâ, non autem veritati, plura cumulat fundamenta, inter quæ, post decem alia, istud addit, sed cum æquivoco elaro, ut constat ex auctoritatibus, quas allegat, percutientibus primum punctum validitatis, neque aliquam adducit congruam rationem differentie inter acceptationem factam post motem testatoris, & alteram in vita, unde propterea hæc auctoritas nullius considerationis videtur.

Quo verò ad Cephalum, ipse pariter causæ infervendo, ac juxta morem Consulentium, multiplicando superflua motiva, præter causæ necessitatem, pro duodecimo adducit istud; Verùm neque ejus auctoritas attendenda videtur; Tum quia *num. 78. satis se fundat in approbatione non simpliciter facta, prout est nostra, sed cum verbis amplissimis, unde propterea cessat applicatio ex facti diversitate; Tum etiam quia ex num. 78. usque ad 80. discurrendo super hac distinctione, aliud non adducit fundamentum, nisi quoddam argumentum à contrario seu deductum ex dicto conf. 153. Ancharan. num. 8. Cùm enim Ancharanus teneat testamenti approbationem factam post mortem testatoris præjudicare filio in trebellianica, non autem in legitima, supponit Cephal. unicum Ancharani fundamentum in eo consistere, quia legitima dicitur jus quæsitum, trebellianica verò jus quærendum, ideoque per argumentum à contrario ipse infert ex mente ejusdem Ancharani, quod ubi acceptatio esset de tempore, quo pariter legitima contineret jus quærendum, idem dicendum esset, quod in trebellianica Ancharanus firmat.*

Istud Cephal. fundamentum est fallacissimum; Tum quia ex verbis, vel dictis Doctorum, quorum auctoritas est solum probabilis, & non necessaria, non licet arguere à contrario sensu *ad not. per Be-*

rov. & alius in cap. 1. de constit. Franch. decif. 18. num. 10. & 87. num. 16. Bellon. jun. conf. 73. num. 21. Rot. dec. 600. nu. 32. par. 5. rec.

Tum etiam quia Ancharanus tres adducit differentie rationes, inter legitimam & trebellianicam; Primam nempe potestatis, quia testator unam potest prohibere, alteram non; Secundam jam dictam juris quæsitum vel quærendum; Et tertiam quod legitima indigeat nota speciali; Ideoque malè Cephal. reassumendo secundam differentiam, super illa solum arguit, aliis non curatis, proindeque cum habeamus regulam generalem, ut sub quacumque approbatione etiam explicita testamenti non veniat legitima, neque congrua urgeat ratio differentie inter unum casum, & alterum, omninò vera & fundata videtur auctoritas Soccini, quam nostra Decisio canonizavit.

Multò magis dum præsentia, & consensus filiorum in casu præfenti, referri potest ad alias duas causas; Unam scilicet satisfaciendi alteri Statuto Viterbien. exigenti præsentiam, & consensum propinquorum in testamentis mulierum, & de quo Statuto habetur *sub tit. de testamentis*; Et alteram approbationis cujusdam testamenti alterius filii prædefuncti, quarum causarum possibilitas solaque partium opinatio sufficit, ad dandum huic actui aliquam operationem, excludendumque illud superfluitatis argumentum, quod unicè aliquam inferri posset difficultatem.

Neque alicujus momenti videtur argumentum per aliquos in proposito deductum à consensu præfinito exheredationi juxta terminos text. *in l. non paravit 8. vers. si quis sua manus de honorum poss. contr. tabul. quoniam Soccin. jun. d. conf. 50. Rub. Alexandrin. dicto conf. 43. & ceteri illud ponderant in ordine ad primum punctum, seu primam inspectionem validitatis actus, ad effectum scilicet effugiendi obstaculum text. in d. l. si quando §. illud etiam Cod. de inoff. testam. ad quem etiam effectum satis de hoc mihi dubitarem, cum textus in dicto §. Illud etiam, continens jus omnium novissimè Justiniani, prosteretur id decidere ad tollendum vetus jurgium, ubi Vere jurgio exposto; Et clariùs quia de jure Digestorum cognitum non erat hoc legitimæ privilegium attributum ab eodem Justiniano in d. l. si quando §. & generaliter, ideoque non benè ab uno casu ad alterum inferitur.*

Dux aliæ ad sunt differentie rationes inter casum, consensus præfinito exheredationi, & consensum præfinitum testamento, in quo prohibitio, vel omnis legitime contineatur; Prima nempe, quod exheredatio est actus univocus totaliter destructivus tituli hereditarii, unde propterea consensus exheredati, ad aliam operationem referri non potest, diciturque omninò incompatibilis cum approbatione testamenti impugnatione, ita ut filius consentiendo testamento, certò scire dicatur sibi præjudicare; Non sic est in legitima, quoniam compatibile est patris filium approbati testamentum paternum, & tamen legitimam, cujus specialis mentio habita non sit, remanere salvam juxta text. in d. §. & generaliter, cujus dispositionem sciens filius, rectè agnovit, non obstante consensu, jus suum remanere salvum; Præsertim quia ex testamenti contextu dici poterat Vel prohibitionem legitime non adesse in secundo substitutionis gradu, sed in aliis, de quibus non agitur; Vel esse satis incertam, & hoc sufficit, ut filius probabiliter credere poterit, acceptando testamentum sibi non præjudicare in legitime detraktionem, quatenus hujus substitutionis casus fieret. Ideoque alterum facti motivum, quod legitime prohib-

bitio verè non percuteret istum substitutionis ca-
sum sed alios, nimium attendendum est pro regu-
lando etiam consentientium voluntatem.

Altera est differentia ratio, quod attento iure
Digelorum, filius erat patris hæres necessarius, &
quatenus etiam esset voluntarius, attamen ob non
adhuc introductum inventari beneficium à jure
postremo Justiniani traditum, qualitas hæreditaria
sibi poterat esse potius damni, quam utilitatis, dum
eum ad debita, & legata insolidum, & de proprio
obligabat, itaut quandoque expediret eum exhære-
dari, seu exhæredationi consentire; Non sic est in
prohibitione legitimæ, quæ semper damnus, ac
præjudicium filio generat, & consequenter nulla-
tenus à casu exhæredationis ad alterum prohibi-
tionis legitimæ inferri posse videtur.

Et licet Peregr. dicto art. 36. num. 80. in fine, limi-
tationem subiungat, nisi filius post mortem patris,
paternum iudicium agnovisset; Nihilominus ejus
dictum intelligendum est de agnitione facta in ea
forma, quam lex exigat ut in legitima præjudicet, &
sic, cum mentione speciali, retentisque subjectæ
materiæ terminis, juxta quos Doctor simpliciter lo-
quens intelligendus est, præsertim dum allegat
Guid. Pap. de i. 96. qui ad hos terminos non descen-
dit. Et hæc circa istum punctum discurrebam, atque
ponderanda proponebam, sed occasio de fuit illa
maturius examinare ob subsequutam satis hone-
stam concordiam, qua mediante, præsens contro-
versia finem habuit.

Facilius autem dicebam (quatenus prosequenti-
oni dictæ disputationis locus esse deberet,) præmis-
sa procedere, ob aliud fundamentum obiter in ea-
dem hujus causæ decisione insinuatam, quod scilicet
prohibitio detractionis legitimæ, non percuteret
casum illius substitutionis, de cujus purificatione
objiciebatur; Cessante siquidem prohibitione, vel
saltem concurrente probabili dubietate, an illa com-
prehenderet, nec ne casum controversum, magis de
facili tollebat præjudicium resultans ex accepta-
tione, quæ directa etiam ad ipsammet prohibitionem
adhuc æquivoca remanebat.

Si quidem testatrix, tres ordinavit substitutio-
num gradus; Unum contraentem reciprocam inter
ipsos hæres institutos; Alterum continentem
præsentium fideicommissum successivum etiam re-
ciprocum ad favorem filiorum, & descendendum;
Et tertium in casu delicti, & confiscationis in forma
confueca.

Prohibitio autem detractionis legitimæ legeba-
tur in prima substitutione, & repetita in tertia,
omissa verò in secunda, de qua agebatur, ideoque
ad eam non extendenda, cum tractetur de re odi-
osa ex deductis per Fusar. quaest. 678. cum sequen. &
passim.

Multò magis concurrente rationis diversitate,
inter primam, & tertiam substitutiones, in quibus
talis prohibitio adjecta legitur, & secundam, in qua
omissa; Plurium enim sententia est, recipro-
cam substitutionem inter filios primi gradus, qui-
bus æqualiter debetur legitima, rectè istam quoque
capere, quasi quod non contineat onus, & grava-
men, cum uterque possit se habere ex eventualitate
ad hærum, & damnus ad text. in l. si pater puella
Cod. de inoff. testam. quem non esse correctum per
text. in l. quoniam in prioribus Cod. eodem, volunt glos.
& ceteri ibidem, de quibus Menoch. cons. 196. nu. 16.
& sequen. & cons. 680. & lib. 4. præsumpt. 196. nu. 25.
Capp. Latr. consulti. 121. num. 43.

Prout, etiam quod substituo in casu confiscati-
onis capiat legitimam, ex eadem ratione, quod
Card. de Luca P. III. Legis.

fit potius providum consilium, ac favor, quam onus,
habetur plenè deductum supra disc. 12. Quidquid
enim sit de veritate utriusque assumpti in casibus
suis, & quando de singulis principaliter decidendis
ageretur; Ubi etiam essent dubia, itaut contrarium
decidendum esset, ut præsertim in primo simplicis
substitutionis reciproca in casu mortis satis dubita-
ri potest; Nihilominus certum est, ex his resultare
diversitatis rationem, quodque in prima, & tertia
substitutionum specie militer aliqua permissiva talis
prohibitionis, quæ non intret in secunda, in qua
meritò testatrix eam omisit, suffragante etiam argu-
mento discretivæ, quod ubi voluit dixit, &c.

PERUSINA SUCCESSIONIS

PRO
ANASTASIS
CUM
BEATRICE DE BENEDICTIS.

Casus variè decisus per Rotam.

Ad materiam prohibitionis legitimæ, seu
illius subjectionis fideicommissio, an &
quando dicatur adhibita ea cautela, quæ
vulgò dicitur Soccini; Et quatenus non, an
sufficiat talem prohibitionem factam esse
per æquipollens. Et quid ubi concurrat
expressa acceptatio relativa ad dispositio-
nem juris.

SUMMARIO.

1. **F** Alti series.
2. **D**e cautela Soccini, in cujus casu etiam ta-
cita, & implicita acceptatio sufficit.
3. **C**essante dicta cautela, talis acceptatio non præjudi-
cat.
4. **Q**uid ubi expressè acceptatur testamentum absq[ue]
mentionem speciali legitimæ.
5. **U**bi non concurrat mentio specialis legitimæ, non
dubitatur de ejus comprehensione.
6. **Q**uid ubi acceptatio est conditionata.
7. **P**ræceptum obligatorium ad subrogandam legiti-
mam fideicommissio, sub pœna caducitatis in so-
rum, an valeat.
8. **R**eprobatur Cyriac. contro. 148.
9. **D**eclaratur textus in l. Scius, & Augerius ff. ad l.
falcid.
10. **D**e distinctione, an prohibitio sit inductiva pœna,
vel invitativa lucri.
11. **A**n jus rejiciendi onus à legitimæ ab ipso filio non
impugnatum et transmitatur ad hæres.

DISC. XVII.

Floravantes de Benedictis, instituit hæredi-
bus Laurentio, Petro Antonio, & Bernardi-
no ejus filiis, cum reciproca inter eos, ac ul-
teriori substitutione ad favorem filiorum, &
descendentium ex eis, expressè prohibuit quæ-
cumque detractionem, etiã legitimam, sub pœna priva-
tionis hereditatis, & sub præcepto, quod intra cer-
tū terminū post sequutā ejus mortē, instituti testa-
men-

De LUCA
de
flamentis
et at
CUI
9